Opetus- ja kulttuuriministeriö
Nuoriso- ja liikuntapolitiikan osasto
Esko Ranto ja Tiina Kivisaari 21.10.2015

ASIANTUNTIJALAUSUNTO SIVISTYS- JA TIEDEJAOSTOLLE VALTION LIIKUNTABUDJETISTA 2017

Valtion liikuntapolitiikan yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoitteita ovat liikunnallisen elämäntavan yleistyminen, liikuntaan osallistuminen sekä sen yhdenvertainen saavutettavuus.
Tavoitteita edistetään kehittämällä liikuntaolosuhteita, tukemalla liikunnan kansalaistoimintaa ja huippu-urheilua, ja lisäämällä eri väestöryhmien mahdollisuuksia harrastaa liikuntaa. Liikunta-alan tietopohjaa vahvistetaan tukemalla liikunta-alan koulutusta ja tieteellistä tutkimus- ja kehitystoimintaa.

Valtion vuoden 2017 talousarvioesityksessä liikunnalle veikkausvoittovaroista osoitettu määräraha on yhteensä 154 097 000 euroa. Summassa on kasvua 6 475 000 euroa edellisvuoteen verrattuna. Pääosa kasvusta kohdistuu Olympiastadionin perusparannukseen, jota varten on veikkauksen jakamattomista voittovaroista irrotettu 5,0 miljoonaa euroa vuodelle 2017.

Veikkausvoittovarojen lisäksi vuoden 2017 liikuntabudjettiin on osoitettu budjettivaroja yhteensä 7 941 000 euroa, josta kärkihankkeen osana toteutettavaan Liikkuva koulu –hankkeen valtakunnallistamiseen osoitetaan 7 000 000 euroa. Kärkihankerahoitus ”tunti liikuntaa päivässä” on kolmivuotinen ja sitä on tarkoitus jatkaa vuoteen 2018 saakka.

Liikunnan yhdenvertaiseen saavutettavuuteen on varattu 35,171 miljoonaa euroa, mikä on 5,4 miljoonaa euroa enemmän kuin vuonna 2016. Pääosa lisäyksestä johtuu olympiastadionin perusparannuksesta, johon on siis osoitettu 5 miljoonan euron määräraha veikkauksen jakamattomista voittovaroista. Tarkoitus on toimia niin, ettei stadionin rakentamisen avustaminen veikkausvoittovaroista pienentäisi muihin suunniteltuihin rakennushankkeisiin käytettävissä olevaa avustusmäärärahaa. Liikunnan yhdenvertaisuuteen on myös maahanmuuttajien ja turvapaikanhakijoiden liikuntatoimintaan varattu 250 000 euroa edellistä vuotta enemmän varoja.

Liikuntaan ja urheiluun osallistumiseen on varattu veikkausvoittovaroja 63 030 000 euroa, mikä on 1,654 euroa enemmän kuin vuonna 2016. Liikuntajärjestöjen avustukset muodostavat edelleen merkittävimmän osan tästä määrärahasta, yhteensä 44 500 0000 euroa, lisäystä 241 000 euroa. Muilta osin budjetin kasvu johtuu pääosin budjettiteknisistä siirroista, kun budjettikartan rivejä on vähennetty. Merkittävin muutos ja siirto on liikunnan koulutuskeskuksissa toimivien valmennuskeskusten harkinnanvaraisten avustusten siirto koulutuskeskusten riviltä huippu-urheilun avustusriveille. Avustuksen kohde ja tarkoitus säilyy siirrosta huolimatta ennallaan. Vastaava tekninen siirto on tehty myös valmentajakoulutuksen kehittämiseen tarkoitetun määrärahan osalta. Nämä kaksi budjettiteknistä muutosta selittävät lisäyksestä n. miljoona euroa, ja huippu-urheilun määräraha säilyy edeltävän budjettivuoden tasolla. Suomi 100 –vuoden juhlatapahtumien osalta on varauduttu 200 000 lisärahoitukseen, sekä Suomen urheilun eettisen keskuksen SUEKin toiminnan käynnistämisen aiheuttamiin lisärekrytointitarpeisiin 130 000 euron lisäyksellä.

Koko väestön liikuntaedellytysten osalta kuntien valtionosuuksiin veikkausvoittovaroja on tarkoitus käyttää vuonna 2017 yhteensä 19,5 miljoonaa euroa, missä on 100 000 euron laskennallinen lisäys. Liikunnallisen elämäntavan edistämiseen tarkoitettu määräraha on 8,8 miljoonaa euroa, mikä on edellisen vuoden tasoa.

Liikunnan osaamiseen ja tietopohjaan käytetään vuonna 2017 27 596 000 euroa, mikä on 679 000 euroa vähemmän kuin vuonna 2016. Budjettirivien edellä jo mainittu tekninen muutos aiheuttaa 1,0 miljoonan euron vähennyksen, ja vastaavasti tiedeyhteisöjen ja Urheilumuseosäätiön määrärahaa on tarkoitus hieman nostaa. Liikunnan aluehallinnon ja valtion liikuntaneuvoston määrärahat säilyvät ennallaan. Opetus- ja kulttuuriministeriön omia käyttövaroja nostetaan 130 000 eurolla vuodelle 2017.

Yhteenvetona liikuntabudjetin veikkausvoittovaroilla rahoitettavasta osuudesta voi todeta, että Olympiastadionin perusparannukseen tarvittavat veikkausvoittovarat on saatu säästövarairrotuksesta ja muilta osin varsinaisten perustoimintojen rahoitus joko säilyy ennallaan tai lisääntyy hyvin maltillisesti.

Veikkausvarojen lisäksi valtion liikuntabudjettia rahoitetaan pienessä määrin budjettivaroista. Valtakunnallisten liikunnan koulutuskeskusten (urheiluopistojen) valtionosuuksista 4,2 % (781 000 euroa) rahoitetaan budjettivaroista. Liikuntatieteellisten tutkimushankkeiden arviointikustannuksiin Suomen Akatemialle on budjettivaroista tarkoitus osoittaa 80 000 euroa. Suurin budjettivaroista rahoitettava kohde on kärkihanke ”tunti liikuntaa päivässä”, johon osoitetaan 7 miljoonaa euroa vuodelle 2017 Liikkuva koulu – ohjelman valtakunnallistamiseen. Kärkihankkeen ensimmäisenä toimintavuonna 2016 päästään jo noin 80 prosentin kattavuuteen peruskouluista. Vuonna 2017 tavoitteena on 90 % kattavuus peruskouluissa sekä toisen asteen kokeilujen käynnistäminen. Kärkihankkeen viimeisenä vuonna 2018 tavoitteena on, että kaikki peruskoulut ovat mukana.